

Nytt frå Fagområde for allmenmedisin, UiB

Framleis auka andel legar til sjukehusa

Fastlegekrisa er ikkje berre pengar og oppgåvediskusjon, men også prioritering og matematikk. Når vi får fleire legar, vert listene kortare, ikkje berre av faglege grunnar, men også av matematikk. Det er all grunn til å diskutere kva som skal vere ei «full» fastlegeliste, det har med arbeidstid og oppgåver å gjere. Men prioritering er også eit tema, nemleg kor stor del av legane ønskjer vi og treng vi i primærhelsetenesta i høve til spesialisthelsetenesta?

Dette spørsmålet har sjølv sagt ikkje eit objektvt svar, men det finst litteratur som seier at dersom ein tredel av legane arbeider i allmenpraksis i eit land, så er det indikasjon på ei sterk satsing på primærlegane. Da fastlegeordninga vart innført i 2001 låg vi i Norge omkring ein slik prosentdel (31%). Sidan har retorikken vore at vi satsar på allmennlegane, medan politikkens realitet er at allmennlegeandelen har minka år for år.

Tala er ganske dramatiske, frå 2001 til i dag er det blitt over 10000 fleire legar i sjukehusa og mindre enn 1500 fleire allmennlegar. Samhandlingsreforma skulle snu på utviklinga, men det skjedd ikkje. Og utruleg nok; sjølv dei siste 4 åra med fastlegekrisa har misforholdet mellom veksten i sjukehusa og allmenpraksis faktisk vore større enn før. Prosentdelen fastlegar i høve til sjukehuslegar er no på 23 %! Altså nesten 10% lågare enn utgangspunktet i ein periode der ein systematisk har snakka om å prioritere helsetenesta utanfor sjukehus.

Dette faktum er etter mi meining eit fundamentalt nederlag for politisk styring og evne til gjennomføring av politiske visjonar.

Steinar Hunskaar

steinar.hunskar@uib.no

Praktisk prøve i allmenmedisin

Dei siste åra har det ikkje vore eigen eksamen i allmenmedisin ved legestudiet ved UiB, men faget har inngått i integrerte eksamenar. For 11. semester-studentane er det no komme ei praktisk prøve, der om lag ein tredel av studentane kjem opp i allmenmedisin.

Dei skal gjennomføre ein allmenmedisinsk konsultasjon med pasient på inntil 20 minuttar Deretter har eksaminator samtale med kandidaten med refleksjon rundt konsultasjonen. Forventninga er at studentane på dette stadiet skal kunne gjennomføre ein fullstendig pasientkonsultasjon, og skal kunne reflektere rundt kommunikasjon, klinisk resonnement, differensialdiagnosar og aktuelle tiltak.

Ph.d.: Søvn og jobb i luftambulansen

Tine Almanning Flaa disputerte 19. januar 2023 for ph.d.-graden ved UiB med avhandlingen "Sleep and sleepiness among shift workers in the air ambulance service". I avhandlingen har Flaa undersøkt søvn og søvnhighet både før, under og etter vaktuken hos redningsmenn og piloter som jobber i luftambulansen.

De ansatte hadde lave søvnhighetsskårer i alle de tre ukene de ble målt, lavest i vaktuken. Noe høyere søvnhighetsskårer ble funnet første dag på vakt. De ansatte la seg senere og tilbrakte mindre tid i sengen om sommeren, men tilbrakte mer tid i sengen, hadde lavere søvneffektivitet, men også høyere total søvntid i vaktuken, sammenlignet med før og etter vakt. Oppsummert viser avhandlingen at skiftordningen fungerer fint med tanke på søvn og søvnhighet, trolig gitt beskyttende faktorer som basefasiliteter og at de er en høyt selektert gruppe, selv om søvnen var noe påvirket under vaktuken.

Tine Almanning Flaa (f. 1990) er master i psykologi fra UiB. Doktorgradsarbeidet ble finansiert av Stiftelsen Norsk Luftambulanse. Hovedveileder har vært Siri Waage og medveiledere har vært Bjørn Bjorvatn, Erik Zakariassen, Ståle Pallesen, og Anette Harris.

Stipend frå AMFF

Allmenmedisinsk forskningsfond (AMFF) har hatt tildelingsmøte for eittårige doktorgradsstipend med oppstart våren 2023. Heile seks søkarar frå vårt miljø vart tildelt nytt eller fortsatt stipend denne gongen: **Siri Dalsmo Berge**, fastlege i Arendal, om samlivsproblem på fastlegekontoret. **Jørgen Breivold**, allmennlege i Bergen, om portvaktrollen.

Jonas Nordvik Dale, fastlege i Bjørnafjorden, om covid-19-pandemien og allmenpraksis. **Ina Grung**, allmennlege i Bergen, om depresjon i allmenpraksis. **Anita Hunsager**, allmennlege i Bergen, om akutt helsehjelp ved selvskadning. **Ingjerd Jøssang**, allmennlege i Stavanger, om medisinsk uforklarte plager.

Ledende forskere på skiftarbeid fra UiB

Journal of Occupational Medicine and Toxicology har i en artikkel rangert miljø og personer innen forskning om skiftarbeid 2012-2021. UiB kommer på tredjeplass i verden over institusjonene og på listen over forskere kommer professor i allmenmedisin Bjørn Bjorvatn på førsteplass med 36 vitenskapelige publikasjoner.

Ph.d.: Akutte innleggelses i sykehus

Jesper Blinkenberg disputerte 3. februar 2023 for ph.d.-graden ved UiB med avhandlingen "Acute hospital admissions - a registry-based study of general practitioners' and out-of-hours doctors' roles as gatekeepers in Norway". Fastlegene og legevaktlegene står for to tredeler av akuttinnleggelses i sykehus. Det er stor variasjon andel av pasientene som legene legger inn. Leger som legger inn en lav andel, gir mindre belastning på sykehusene, men alvorlige tilstander kan bli oversett.

Fastlegene la inn 1 % av pasientene fra fastlegekontoret, mens legevaktlegene la inn 11 % av pasientene. Mage- og brystmerter var de vanligste diagnosene, for mange av disse pasientene ble det ikke påvist alvorlig sykdom på sykehuset. Avhandlingen bekrefter at vurderingene som gjøres hos fastlege og legevakt er avgjørende for belastningen på helsetjenesten og for pasientsikkerheten.

Jesper Blinkenberg (f. 1969) er utdannet lege fra UiB, spesialist i allmenmedisin og fastlege og legevaktlege i Askøy. Han er også leder for Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin. Hovedveileder har vært professor Steinar Hunskaar og medveileder professor Øystein Hetlevik.